

transportvliegtuigen worden overgebracht, naar Singapore daarentegen per schip en schepen zouden ook gebruikt worden voor de operaties die een lagere prioriteit hadden gekregen: één divisie naar Malakka, één naar Java, twee naar Sumatra, één naar Noord-Thailand en brigades naar de landengte van Kra, naar Hongkong en naar enkele punten op de kust van China. Wat Java betrof, ging Mountbattens hoofdkwartier er op of kort na de 15de augustus van uit dat één divisie minus twee brigades op 4 oktober bij Batavia en de twee brigades een kleine twee weken later, op 16 oktober, bij Soerabaja zouden landen.

Op 20 augustus kwam radiocontact tot stand met Teraoetsji's hoofdkwartier in Saigon. De Japanse veldmaarschalk bleek ziek te zijn. Hij zond een delegatie naar Rangoon die daar op 27 augustus een voorlopige capitulatie-overeenkomst ondertekende – de definitieve werd in een met veel pracht en praal omgeven plechtigheid op 12 september, ruim twee weken later dus, ondertekend te Singapore. Meer dan zevenhonderdduizend Japanse militairen gaven zich hier over, hetgeen ca. zestigduizend op Java, ruim zeventigduizend op Sumatra en ca. honderdvijf-en-zestigduizend op Borneo en in de Grote Oost insloot.¹

Inmiddels had Mountbatten onder druk van de Nederlandse autoriteiten die uit Australië naar hem toe gevlogen waren, de overneming van het gezag op Java enkele weken vervroegd: op 15 september ging een Britse kruiser, de 'Cumberland', voor Tandjong Priok voor anker en drie dagen later nam een Britse *Rear-Admiral* namens Mountbatten de capitulatie van het Japanse Zestiende Leger in ontvangst.

*

De bevelhebber van dat Zestiende Leger had sinds 5 maart '42, toen de eerste, generaal Imamoera, in Batavia was gearriveerd, het gezag op Java uitgeoefend, maar daarvan was op 18 september '45 niet veel meer over. Ruim een maand eerder, op 17 augustus, had Soekarno in Batavia (het heette sinds eind '42 krachtens een Japans besluit 'Djakarta') de onafhan-

¹ Er zijn op Borneo en in de Grote Oost drie aparte Japanse capitulaties geweest: op 8 september bij Samarinda van de bevelhebber van de Japanse troepen op Nederlands-Borneo, op 9 september op Morotai van de bevelhebber van het Japanse Tweede Leger, op 11 september in Koepang, de hoofdplaats van Nederlands-Timor, van de Japanse troepen die onder de bevelhebber van Timor ressorteerden. Die capitulaties vonden plaats ten overstaan van Australische militairen.